

Predmet C-37/21

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

22. siječnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Amtsgericht Hamburg (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

30. prosinca 2020.

Tužitelj:

flightright GmbH

Tuženik:

Ryanair DAC, ranije Ryanair Ltd

Zahtjev za prethodnu odluku

u predmetu 22 a C 22/02 Amtsgerichta Hamburg (Općinski sud u Hamburgu, Njemačka),

[omissis] u skladu s člankom 267. UFEU-a

Sudu Europske unije

1. Povod i razlog za upućivanje zahtjeva za prethodnu odluku

Pred Amtsgerichtom Hamburg (Općinski sud u Hamburgu) uvijek se iznova vode sporovi iz područja primjene takozvane Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu (EZ), Uredba br. 261/2004 u kojima se stranke spore oko toga predstavlja li odgoda odobrenja za uzlijetanje odlukom tijela za upravljanje zračnim prometom već sama po sebi izvanrednu okolnost u smislu članka 5. stavka 3., a da pritom nije bitno još i to, je li razlog za odgovarajuću odgodu odobrenja za uzlijetanje sam po sebi izvanredna okolnost ili ne. To je osobito sporno i kada su razlog za odgodu davanja odobrenja za uzlijetanje aktualni vremenski uvjeti u zračnoj luci, a da pritom, u slučaju tih vremenskih uvjeta, nije bila riječ o vremenskim uvjetima koji su za tu regiju i godišnje doba sami po sebi izvanredni.

S obzirom na opetovano pojavljivanje s time povezanih sporova na lokaciji poput Hamburga, sud koji je uputio zahtjev smatra da su to pitanja koja su trenutno značajna i u brojnim postupcima koji se vode pred drugim sudovima na čijim se područjima nadležnosti nalaze velike zračne luke, i to kako u Saveznoj Republici Njemačkoj, tako i u cijeloj Europi, te se ovom sudu čini razumnim da Sud o tom pitanju zauzme stajalište tumačenjem članka 5. stavka 3. kako bi se za ubuduće uspostavila jasnoća prava diljem Europe.

2. Činjenično stanje u ovom predmetu

2.1. Dugo kašnjenje od 4 sata i 40 minuta

Društva Flightright GmbH i Ryanair DAC spore se oko zahtjeva putnika Sophie B. i Marvina B. po osnovi ustupljenog prava. Putnici su 26. listopada 2019. na temelju izdane im potvrde o rezervaciji od strane tuženika trebali letjeti iz Hamburga za Krakow i pritom u 9.45 sati po lokalnom vremenu sletjeti u Krakow. Zrakoplov tuženika uistinu je stigao u Krakow tek u 14.25 sati, tako da je došlo do kašnjenja na konačno odredište od cca. 4 sata i 40 minuta, dakle dugog kašnjenja u smislu ustaljene sudske prakse Suda koje je izjednačeno s otkazivanjem leta u smislu članka 5. stavka 1. Uredbe 261/2004 [**orig. str. 2.**] te za sobom povlači pravo na odštetu u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (c) i člankom 7. stavkom 1. te uredbe.

2.2. Izvanredna okolnost zbog odgođenog odobrenja za uzlijetanje uslijed lošeg vremena

Tuženik ističe da je on u skladu s člankom 5. stavkom 3. Uredbe 261/2004 oslobođen plaćanja odštete jer je do dužeg kašnjenja došlo zbog izvanredne okolnosti u smislu te odredbe, koju on, odnosno čije posljedice te odgode, nije mogao spriječiti ni poduzimanjem svih razumnih mjera.

Kao takvu izvanrednu okolnost zračni prijevoznik ističe da je sporni let u Krakow sletio s dugim kašnjenjem zbog toga jer je već s dugim kašnjenjem uzletio iz Hamburga, što je pak posljedica toga da je prethodni let s dugim kašnjenjem stigao iz Krakowa u Hamburg. Do toga je pak došlo zato što je u Krakowu zbog lošeg vremena došlo do odgode uzlijetanja od 4 sata i 52 minute [*omissis*]. Loše vrijeme sastojalo se u magli koja je dovela do loših uvjeta vidljivosti, što je ugrozilo sigurnost leta.

Zračni prijevoznik smatra da je bila riječ o izvanrednoj okolnosti jer meteorološki uvjeti nisu obuhvaćeni područjem odgovornosti tuženika [*omissis*].

3. Odredbe i pravna pravila koja je primijenio sud koji je uputio zahtjev

Sud koji je uputio zahtjev smatra da okolnosti koje je istaknuo zračni prijevoznik nisu dostatne da bi se uvjerljivo obrazložilo postojanje izvanredne okolnosti u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004.

Pri tumačenju pojma „izvanredna okolnost” u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 sud koji je uputio zahtjev polazi od sljedećih pravnih pravila:

- 3.1.: Izuzeće poput odredbe članka 5. stavka 3. treba, poput svih izuzeća, tumačiti usko.
- 3.2.: Izvanredne okolnosti samo su okolnosti koje nisu redovne (Sud, NJW 2013., 921 t. 29.). **[orig. str. 3.]**
- 3.3.: Nabranje iz uvodne izjave 14. ne uključuje automatski izvanredne okolnosti, nego uvijek zahtijeva ispitivanje pojedinačnog slučaja (Sud, C-549/07)
- 3.4.: „Izvan uobičajenog” ili „izvan redovnog” u smislu sudske prakse Suda ne može se izjednačiti s neočekivanim, neskrivljenim, neizbježnim, neuobičajenim ili s pojmom „izvan kontrole”.
- 3.5.: Izvanredna okolnost u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 samo je ona okolnost koja nije svojstvena redovnom obavljanju djelatnosti zračnog prijevoznika **te** je zbog svoje naravi ili uzroka izvan njegove stvarne kontrole (Sud, C-549/07; EuGH C-257/14).
- 3.6.: Nije svaki neizbježan događaj za zračnog prijevoznika dovoljan da bi se pretpostavilo da je riječ o izvanrednoj okolnosti, nego samo takav koji se izdvaja u odnosu na redovno i očekivano odvijanje zračnog prometa [*omissis*].
- 3.7.: Nepovoljni vremenski uvjeti koji privremeno isključuju uzlijetanje nisu uvijek izvanredne okolnosti, nego to mogu biti samo u pojedinačnom slučaju [*omissis*].

4. Zaključci suda koji je uputio zahtjev u pogledu tumačenja pojma „izvanredna okolnost” u slučaju odgođenog odobrenja za uzlijetanje zbog lošeg vremena

Iz pravnih pravila tumačenja pojma izvanredne okolnosti navedenih u točki 3., sud koji je uputio zahtjev izvodi sljedeća pravna pravila:

4.1.:

Odgođeno odobrenje za uzlijetanje odukom tijela za upravljanje zračnim prometom ne predstavlja *per se* izvanrednu okolnost jer odgode odobrenja za uzlijetanje odukom tijela za upravljanje zračnim prometom, takozvane odgode slotova, ne predstavljaju događaj koji je u zračnom prijevozu „izvan redovnog”, nego događaj koji spada u redovno i očekivano odvijanje zračnog prometa i redovne okolnosti međunarodnog zračnog prometa. Riječ je o događaju svojstvenom redovnom obavljanju djelatnosti zračnog prijevoznika. **[orig. str. 4.]**

Sporovi koji se pojavljuju u sudskoj praksi prvostupanjskih sudova, u kojima su zračni prijevoznici isticali zahtjeve zbog odgađanja slotova odukom tijela za upravljanje zračnim prometom, nisu izvan redovnog, ne ističu se kao događaji koji nastaju izvan redovnog, nego se redovito i često navode u zahtjevima, tako da se može smatrati da je ta okolnost, da navedena odgađanja nisu izvan redovnog, poznata sudu.

Ako se stvarna redovitost, uobičajenost i očekivanost odgađanja slotova odukom tijela za upravljanje zračnim prometom ne bi mogla smatrati okolnošću koja je sudu poznata, o tome bi se u sporu morao pribaviti dokaz vještačenjem. Okolnost koja u međunarodnom zračnom prometu ne nastupa krajnje rijetko, nego redovito, ne može biti okolnost koja je izvan redovnog.

4.2.:

Odgađanja slotova odukom tijela za upravljanje zračnim prometom trebaju se smatrati izvanrednom okolnošću u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 samo ako se ta odgađanja sama po sebi temelje na okolnostima koje se u smislu članka 5. stavka 3. mogu kvalificirati izvanrednima. Temelji li se odgađanje slotova primjerice na tome da se u određenoj zračnoj luci dogodila zrakoplovna nesreća zbog koje je uzletna staza satima morala biti zatvorena ili je došlo do terorističke prijetnje zbog koje se satima moralo obustaviti letove, onda se navedeno odgađanje slotova temelji na izvanrednoj okolnosti. Temelji li se odgađanje slotova na okolnosti koja sama po sebi nije izvanredna, poput primjerice zaleđene uzletne staze ili zaleđenih avionskih krila zbog temperatura koje su jednog zimskog jutra u Hamburgu pale ispod nule, onda to nije izvanredna okolnost.

4.3.:

Nepovoljno vrijeme kao razlog za odgađanje slotova predstavlja izvanrednu okolnost u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 samo ako je to nepovoljno vrijeme samo po sebi izvanredna okolnost, ako je, dakle, to nepovoljno vrijeme na dotičnom mjestu u dotično vrijeme „izvan redovnog” i nije obuhvaćeno „uobičajenim i očekivanim [orig. str. 5.] vremenskim uvjetima” na dotičnom mjestu u dotično vrijeme, nego se „od toga izdvaja”. Nepovoljni vremenski uvjeti koji na određenom mjestu u određeno vrijeme nisu izvan redovnog, koji se na određenom mjestu u određeno vrijeme ne izdvajaju od uobičajenih i očekivanih vremenskih uvjeta, događaji su koji su svojstveni uobičajenom obavljanju djelatnosti zračnih prijevoznika i uobičajenim redovnim okolnostima zračnog prometa.

5. Pitanja Sudu EU-a u okviru ovog zahtjeva za prethodnu odluku

S obzirom na činjenicu da zračni prijevoznici redovito osporavaju tumačenja iz točke 4. suda koji je je uputio zahtjev smatrajući ih neopravdanima, što dovodi do odgovarajućih pitanja diljem Europe, za sud koji je je uputio zahtjev proizlaze sljedeća pitanja za Sud:

5.1.:

Je li odgođeno odobrenje za uzlijetanje odukom tijela za upravljanje zračnim prometom već *per se* izvanredna okolnost u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu ili na to pitanje treba odgovoriti niječno jer odgađanja odobrenja za uzlijetanje odukom tijela za upravljanje zračnim prometom, takozvana odgađanja slotova, nisu događaj koji je u zračnom prijevozu „izvan redovnog”, nego događaj koji spada u uobičajeno i redovno odvijanje zračnog prometa i redovne uvjete jer je riječ o događaju svojstvenom uobičajenom obavljanju djelatnosti zračnih prijevoznika?

5.2.

Je li u slučaju takozvanih odgađanja slotova odukom tijela za upravljanje zračnim prometom u međunarodnom zračnom prometu, kao što je već poznato, riječ o okolnostima koje nisu u smislu sudske prakse Suda izvan redovnog to jest o redovnim, uobičajenim, očekivanim popratnim pojavama zračnog prometa ili se o tome u sporu mora izvesti dokaz vještačenjem te bi se to smatralo dokazanim samo ako do odgađanja slotova u međunarodnom zračnom prometu dolazi krajnje rijetko, a ne redovito?

5.3.:

Treba li odgađanja slotova odukom tijela za upravljanje zračnim prometom smatrati izvanrednom okolnošću u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 samo ako se ta odgađanja sama po sebi temelje na okolnosti koja se u smislu članka 5. stavka 3. može kvalificirati izvanrednom, dakle, na primjer na nesretnom događaju ili terorističkoj prijetnji, ali ne **[orig. str. 6.]** na vremenskim uvjetima uobičajenim za promet u vrijeme i na mjestu događaja koji privremeno utječu na zračni promet?

5.4.:

Predstavlja li nepovoljno vrijeme kao temelj za odgađanje slotova izvanrednu okolnost u smislu članka 5. stavka 3. Uredbe 261/2004 osobito i samo u slučaju da je nepovoljno vrijeme samo po sebi izvanredna okolnost, ako je, dakle, nepovoljno vrijeme na dotičnom mjestu u dotično vrijeme „izvan redovnog” i ne spada u „uobičajene i očekivane vremenske uvjete” na dotičnom mjestu u dotično vrijeme, nego se „od toga izdvaja”?

Jesu li vremenski uvjeti koji na određenom mjestu u određeno vrijeme nisu izvan redovnog i na određenom se mjestu u određeno vrijeme ne izdvajaju od uobičajenih očekivanih vremenskih uvjeta, događaji koji su svojstveni uobičajenom obavljanju djelatnosti zračnih prijevoznika i uobičajenim redovnim uvjetima zračnog prijevoza u smislu tumačenja članka 5. stavka 3. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu od strane Suda EU-a?

[omissis]